

Obiective Programatice ale Partidului Democrat din Moldova

Pe toată perioada activității sale, Partidul Democrat din Moldova a promovat politici echilibrate și constructive, fiind, de fapt, o punte de legătură în găsirea consensului dintre diferiți actori politici, cu poziții deseori ireconciliante. Partidul Democrat este unicul succesor politic și de drept al Mișcării socio-politice “Pentru o Moldovă Democrată și Prosperă”, care a fost fondată la 8 februarie 1997. La Congresul al II-lea, din 15 aprilie 2000, Mișcarea social-politică “Pentru o Moldovă Democrată și Prosperă” a fost reorganizată în Partidul Democrat din Moldova. Formula „Partidul Democrat din Moldova” a reieșit atât din rațiuni organizatorice, cât și din necesitatea de a consolida formațiunea în jurul unor principii democratice cât mai clare, avînd la bază, din punct de vedere doctrinar, experiența social-democrației europene. După Congresul al II-lea a demarat procesul de modernizare a PDM, fapt ce a făcut să crească și mai mult importanța ideilor și mesajelor noastre în contextul eșichierului politic al Republicii Moldova. Și nu întîmplător tot mai mulți cetățeni au început să împărtășească idealul nostru de dreptate socială, susținîndu-ne în ideea edificării unui partid modern care să fie promotorul principal al reformelor social-economice și politice din țară.

La alegerile parlamentare din 2005, Partidul Democrat din Moldova și-a recăpătat calitatea de partid parlamentar, ceea ce constituie un exemplu singular în acest sens. Pentru a evita haosul unor alegeri parlamentare anticipate, PDM l-a votat pe Vladimir Voronin la funcția de șef de stat, acesta asumîndu-și, în fața Consiliului Național al PDM, mai multe obligațiuni privind democratizarea adevărată a societății noastre. Realegerea președintelui Voronin a fost votată și de către PSL, ambele partide dînd dovadă de maturitate politică și responsabilitate față de destinele țării. La alegerile locale din 3 iunie 2007, Partidul Democrat din Moldova este singura formațiune politică ce a înregistrat un spor electoral. Ambele partide, PDM și PSL, au reușit să-și dezvolte structuri teritoriale destul de puternice și, astăzi, salut din toată inima faptul că ambele formațiuni au dat curs cerințelor alegătorilor de a consolida centrul politic național. Este un lucru absolut firesc, sănătos și de perspectivă.

O democrație stabilă necesită un stat social puternic

Perioada de tranziție către o economie de piață a Republicii Moldova a generat, pentru marea majoritate a cetățenilor țării, profunde inechități ale tranziției. În lipsa unor strategii argumentate de dezvoltare, societatea moldovenească este afectată de o criză multidimensională, cu efecte negative în toate domeniile.

Statul moldovenesc, un simplu perceptor de impozite

<http://www.partide.md>

Societatea noastră este ostatecul unei polarizări excesive și inechitabile a redistribuirii bunurilor între membrii ei, exprimată prin pauperizarea masivă a majorității cetățenilor și îmbogățirea rapidă a unui segment îngust. Debandada economică și sărăcia sînt o consecință a dezinteresului statului față de elaborarea și implementarea unor strategii și politici de edificare a unei societăți moderne, al cărei scop să fie gasirea unui echilibru între dinamica socială și dreptatea socială. Eforturile de energizare a mecanismelor economiei naționale țin cont doar de obținerea unor profituri cît mai mari, aspectele sociale fiind neglijate.

Astfel, atestăm o finanțare precară a educației și serviciilor de sănătate; rețeaua asistenței sociale este foarte puțin extinsă, ceea ce sporește excluziunea socială și determină redistribuirea inechitabilă a valorii. În consecință, a apărut un nou strat social, al celor de jos, constituit din persoane aflate în sărăcie extremă.

Dezvoltarea socială echitabilă

În contrapondere cu acestea, Partidul Democrat își propune stimularea dezvoltării sociale echitabile, în care statul și cetățenii sînt parteneri și se susțin reciproc. Noi milităm pentru un stat care va reinstaura încrederea între oameni și instituțiile statului, pentru edificarea unei societăți solidare. Pentru aceasta este nevoie de un proces de schimbare a mentalităților, o nouă scară de valori sociale și individuale, redefinirea relațiilor dintre cetățean, comunitate și stat, o societate echitabilă și solidară, revalorizarea muncii, dezvoltarea infrastructurilor – iată pilonii care pot transforma Moldova în bine și care pot aduce bunăstare pe termen lung pentru toți cetățenii ei.

În orice societate dreaptă, redistribuirea resurselor trebuie realizată după un model social care să garanteze circuitul beneficiilor dinspre cei care au, înspre cei care nu au și nu își pot procura singuri. Acesta este principiul moral social care trebuie să guverneze noua societate moldovenească. Este necesară o politică de redistribuire a bogăției prin cotele diferențiate de impozitare, în funcție de venit, ceea ce presupune implementarea unor politici de redistribuire directă, prin deduceri de taxe, de la contribuabil către domenii sociale prioritare cum sînt educația sau sănătatea.

Statul social ca aliat al cetățenilor

Scopul nostru este un stat social, întemeiat pe respectarea legii, care va fi aliatul cetățenilor în efortul dificil de eliminare a sărăciei. Noi pledăm pentru un stat social care va repune în centrul acțiunii de zi cu zi munca decentă, care va reinstaura încrederea între oameni și instituțiile statului, pentru construcția unei societăți solidare, responsabile față de toți membrii săi. Moldova are nevoie de politici bine gîndite, social orientate, care să pună capăt unei guvernări amatoriste, de pe urma căreia poporul și statul trăiesc și activează în dimensiuni paralele, statul fiind la cheremul unei birocrații hrăpărețe de funcționari, iar cetățenii obligați să-și rezolve singuri grijile și problemele cotidiene. Situația în care statul își revendică preponderent doar dreptul de percepător de impozite nu mai poate fi tolerată. Politica instinctului în administrarea treburilor publice trebuie înlocuită cu politica publică planificată și aplicată la detaliu.

A venit timpul să punem capăt eternului sacrificiu al populației, solicitat în numele unui bine promis într-un viitor nedefinit. Bunăstarea pentru cei mulți trebuie să vină acum, prin reorientarea politicilor statului și redifinirea scopurilor și obligațiilor sale față de cetățeni. A venit vremea să

<http://www.partide.md>

Înțelegem că educația, sănătatea și protecția familiei sînt inerente unei societăți democratice și echitabile, pentru că de calitate și liberul acces la aceste servicii depinde viitorul celei mai de preț resurse a noastre: oamenii.

Economie de piață socială

Partidul Democrat din Moldova contribuie la definirea și libera exprimare a voinței politice a cetățenilor, promovează respectarea valorilor supremădemnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic în spiritul tradițiilor democratice.

Noi milităm pentru un stat social și pentru o economie de piață socială, cu prevederi legale pentru protejarea muncitorilor, consumatorilor și întreprinzătorilor mici, pentru un sistem extensiv și complex de protecție socială pentru a contracara efectele sărăciei și pentru a proteja pe cei care nu pot să lucreze într-un sistem de piață liberă - șomerii și pensionarii. De asemenea, noi dorim un sistem de învățămînt și sănătate oferit de guvern, finanțat din taxe, condiții minime garantate prin lege pentru muncitori, cum ar fi determinarea unui salariu minim, protecție împotriva concedierii necinstite etc. Partidul Democrat va promova o politică socială activă, care va avea drept obiective prioritare creșterea nivelului de trai, grija față de cetățean și familie ca instituție fundamentală a societății.

Economia puternică este pivotul unui stat social

În prezent, economia nu asigură prosperitatea în casele oamenilor. Prețurile cresc mai rapid decît veniturile majorității moldovenilor. Principala sursă a creșterii economice este consumul, favorizat de remitențele de peste hotare.

Realizarea unui salt economic

PDM consideră că pentru realizarea unui salt economic este absolut necesară restabilirea ramurilor tradiționale ale gospodăriilor moldovenești, iar odată cu acestea - reanimarea întreprinderilor mari și stimularea businessului mic și mijlociu, menținerea unui buget echitabil prin coordonarea priorităților de dezvoltare și prioritățile angajamentelor sociale, crearea unui climat investițional favorabil cu atragerea în economie a resurselor financiare ale celor aflați la muncă peste hotare, atragerea mijloacelor bancare în stimularea unei dezvoltări reale a procesului de producere, aprofundarea și perfectarea formelor de cooperare cu organismele financiare internaționale.

Realizarea securității energetice

O direcție prioritară a politicii economice a Republicii Moldova trebuie să fie asigurarea securității energetice, realizarea unui program complex de susținere și apărare a intereselor producătorilor și exportatorilor moldoveni, stimularea investițiilor în domeniul infrastructurii. Este

<http://www.partide.md>

necesar să se caute forme noi de susținere și dezvoltare a sectorului agrar. În sfera social-economică, în primul rând în domeniul construcțiilor de locuințe, este necesar să se recurgă la măsuri drastice antimonopol. Realizarea unor măsuri constante de stimulare a economiei și de obținere a unui salt economic va permite sporirea locurilor de muncă în Moldova și asigurarea unei piețe de locuri de muncă pentru populație.

Investiții în infrastructură

Economia puternică înseamnă predictibilitate, competitivitate și stabilitate fiscală, condiții echitabile de concurență, dar și scoaterea la suprafață a economiei subterane, prin închiderea canalelor de legătură cu economia oficială.

Economia puternică înseamnă mai multă competitivitate pentru întreprinderile din Republica Moldova, dar și locuri de muncă noi în sectoare care nu prezintă interes pentru investitorii străini. Economia puternică înseamnă investiții publice masive în infrastructură, o politică integrată de modernizare a satului românesc, dar și politici industriale capabile să ofere produse cu un conținut intelectual înalt, inclusiv prin investiții masive în noi tehnologii.

Agricultura ca sector important al economiei naționale

Agricultura națională parcurge o criză de sistem, ce riscă să rămână perpetuă. Lipsește o strategie națională, orientată spre reabilitarea, dezvoltarea și modernizarea sectorului agrar; nu există o politică a statului de stimulare și promovare a activităților de producere în sectoarele cu un înalt potențial pentru export. Sectorul de producere din agricultură deservește preponderent doar piața internă, iar autoritățile favorizează importul unor produse ce pot fi oferite cu prisosință de producătorul autohton.

Creșterea eficienței agriculturii

Apropierea nivelului dezvoltării economice a Republicii Moldova de standardele țărilor europene dezvoltate presupune schimbarea structurii PIB, în direcția creșterii ponderii sferei prestării servicii și a industriei. Totodată, PDM consideră că, o perioadă destul de lungă, unul din principalele sectoare ale economiei moldovenești va continua să rămână agricultura, asigurând ocuparea brațelor de muncă și veniturile unei părți considerabile din populație. Fiind tradițional o țară agrară, criza în agricultură afectează toate sferele activității umane și de producere: piața muncii, pauperizarea populației, dezvoltarea industriei de prelucrare la sate etc.

Reforma agrară realizată, în pofida lacunelor ei, a soluționat o sarcină extrem de importantă: asigurarea reală a țăranilor cu pământ și crearea unei clase numeroase de proprietari funciari. Astfel, a fost creată baza pentru creșterea eficienței agriculturii în temeiul intereselor proprietarilor particulari. În același timp, ramura agriculturii necesită o atenție sporită și eforturi susținute pentru a i se asigura un trend ascendent. Acestea presupun continuarea proceselor de reformare a complexului agroindustrial, prin care se urmărește crearea întreprinderilor agricole de dimensiuni optime, a capacităților avansate de producție și a sistemelor de conexiuni între diferite componente ale sferei agroindustriale necesare pentru asigurarea creșterii productivității și competitivității produselor agricole pe plan internațional, realizându-se astfel o trecere de la obiective privind sporirea cantității la cele privind ridicarea nivelului calității și a ponderii valorii adăugate brute.

Crearea unui cadru comercial și instituțional durabil

Se impune crearea unui cadru comercial și instituțional durabil, fondat pe principiile economiei de piață. Accentul principal, în acest sens, trebuie să fie pus pe implementarea standardelor internaționale de calitate, pe eficiența și sortimentul produselor, pe dezvoltarea întregului spectru de servicii necesare să acopere întregul drum de la producător până la cumpărător. Buna dezvoltare a agriculturii naționale presupune și dezvoltarea activităților neagricole în spațiul rural, dar și asigurarea suportului tehnic și financiar din partea donatorilor internaționali prin intermediul unor structuri eficiente care vor asigura interacțiunea tuturor participanților la proces.

Dezvoltarea agriculturii trebuie să se bazeze pe dezvoltarea sectorului privat, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, pe abordarea regională a proceselor de dezvoltare, pe dezvoltarea serviciilor sociale și a infrastructurii, pe dezvoltarea resurselor umane etc. Dezvoltarea infrastructurii rurale este posibilă prin atragerea investițiilor în sectorul agricol, creșterea productivității și a calității în domeniul agricol asigurând creșterea veniturilor producătorilor agricoli. Imperativul zilei presupune, de asemenea, elaborarea unor politici de stat privind susținerea producției agricole autohtone și dezvoltarea durabilă a zonei rurale prin acordarea de subvenții indirecte pentru irigații, desecări, dar și prin elaborarea unor politici naționale privind protecția solului împotriva eroziunii.

O democrație consolidată este imposibilă fără dezvoltarea științei, culturii și învățământului

Degradarea învățământului de toate nivelele a devenit problema cea mai gravă a societății moldovenești. Politicile unor guvernări amatoriste au adus educația tinerei generații într-o situație intolerabilă, au distrus cu bună știință cadrele de universitari și cercetători, astfel încât unele au fost obligate să părăsească țara, altele să-și schimbe profesia pentru a supraviețui.

Cultura ca factor de dezvoltare socială și comunitară

Cultura este un factor de dezvoltare socială și comunitară și un factor al calității vieții: orice evaluare a standardelor de calitate a vieții individului, a colectivității și a societăților trebuie să ia în considerare acest indicator. În același timp, cultura are un rol important în realizarea integrării sociale și în respingerea oricărei forme de excludere și marginalizare. În regimurile totalitare statul se implică în cultură și încearcă să și-o subordoneze pentru că astfel are acces la unul din cele mai puternice instrumente de modelare a opiniei publice. În societățile democratice, însă, implicarea statului în cultură pornește de la cu totul alte principii și are alte dimensiuni. PDM consideră că numai o societate de cetățeni cu cultură înaltă, armonios dezvoltată și bogată spiritual pot utiliza conștient toate avantajele democrației. Concurența drastică, tendința de creștere a bunăstării materiale, caracteristice economiei de piață, în nici un caz nu trebuie să ducă la pierderea tradițiilor istorice și naționale, la reducerea gradului de cultură și spiritualitate a populației. PDM consideră democrația ca tip de societate bazată pe sistemul valorilor în care locul principal revine libertății și responsabilității, tendinței de autorealizare, coordonate cu realizarea binelui obștesc, solidarității și umanismului.

Cultura înaltă, spiritualitatea, gradul de erudiție și competența sînt rezervele dezvoltării noastre, iar oamenii sînt avuția noastră principală. PDM consideră că politica umanistă a statului național trebuie să se întemeieze pe concepția, științific argumentată, de dezvoltare a culturii naționale. Concepția în cauză trebuie să prevadă un sistem de măsuri de susținere și dezvoltare a culturii

moldovenești, precum și crearea de condiții pentru dezvoltarea liberă a culturii și tradițiilor naționale ale altor națiuni și popoare ce locuiesc în Republica Moldova.

Statul social – principalul suport al programelor și proiectelor culturale

PDM consideră că unul din elementele de primă importanță ale politicii culturale a statului trebuie să fie susținerea culturii profesioniste. Statul trebuie să rămână principalul suport financiar al teatrelor profesioniste, colectivelor teatrale, corale, de dans și al altor colective de creație. Totodată, e nevoie de lărgit sistemul de facilități fiscale și de altă natură pentru reprezentanții sectorului privat ce sponsorizează organizațiile și instituțiile culturale. PDM subliniază necesitatea de a elabora un mecanism special de finanțare a programelor și proiectelor culturale pe bază de concurs, inclusiv prin sistemul de granturi personale.

PDM va acorda sprijin activ dezvoltării creației artistice de amatori, inclusiv va aloca mijloace speciale pentru crearea și sprijinirea caselor de creație pentru copii și tineret. Industriile culturale contribuie în mod hotărâtor la formarea și promovarea imaginii țării. Și acest lucru este și mai important pentru țările mici, cu o economie n devenire. Din această cauză, industriile culturale nu pot fi lăsate în completa dependență de conjunctura pieței. Este necesară implicarea statului în susținerea și promovarea industriilor culturale. O altă modalitate de stimulare a industriilor culturale ar putea fi crearea unor condiții fiscale speciale pentru întreprinderile, care se află în fază incipientă de activitate. Modalitățile de susținere ar putea fi diferite: credite cu procent redus pentru procurarea echipamentului, acordarea unor „vacanțe fiscale”, obținerea în locațiune (arendă) a spațiilor la un preț mai redus sau acordarea lor pe gratis. În acest sens, autoritățile locale ar putea stimula activitatea industriilor culturale prin acordarea spațiilor prestigioase doar pentru agenții economici care vor genera un produs cultural.

Pornind de la aceste premise, PDM promovează:

- principiul protejării patrimoniului cultural național, potrivit căruia valorile și bunurile care aparțin moștenirii culturale au calitatea de surse fundamentale ale cunoașterii trecutului și prezentului nostru;
- principiul libertății de creație, potrivit căruia libertatea de exprimare artistică și de comunicare publică a operelor și prestațiilor artistice reprezintă nu numai un drept fundamental, ci și un element esențial al progresului uman;
- principiul autonomiei instituțiilor de cultură, potrivit căruia inițierea și desfășurarea programelor și proiectelor culturale nu pot fi restrânse ori cenzurate pe criterii etnice, religioase, politice ori pentru satisfacerea unor interese de grup;
- principiul primordialității valorii, potrivit căruia se asigură crearea condițiilor materiale și morale, se susțin și se promovează aplicarea criteriilor specifice de evaluare și selecție, afirmarea creativității și talentului;
- principiul șansei egale la cultură, potrivit căruia prin armonizarea politicilor culturale la nivel național cu cele la nivel local se asigură accesul și participarea tuturor cetățenilor la cultură, precum și dezvoltarea vieții spirituale a colectivităților, în toată diversitatea acestora;
- principiul identității culturale în circuitul mondial de valori, potrivit căruia se asigură protejarea și punerea în valoare a moștenirii culturale, se susține și se promovează introducerea în circuitul

cultural național și internațional a valorilor spiritualității naționale și se înlesnește circulația în țară a valorilor culturii universale.

Formarea cetățeanului unei societăți democratice libere

PDM consideră că în Republica Moldova învățământul trebuie să se dezvolte pornind de la interesele naționale, în executarea comenzii sociale de formare a cetățeanului societății democratice libere, devotat valorilor general-umane. Sistemul învățământului trebuie să fie protejat de legislație împotriva conjuncturii politice și influenței din partea oricăror organizații ideologice. Pentru a spori prestigiul profesiei de profesor, a consolida cadrele calificate în școli, mai cu seamă în localitățile rurale, se impune necesitatea de a conferi cheltuielilor din bugetul de stat și celor locale pentru învățământ statut de articole cu protecție socială.

Finanțarea în baza acestor articole trebuie să se execute în primul rând și în volum deplin. În cadrul primei etape salariul mediu al învățătorilor trebuie să fie adus la nivelul salariului mediu pe economie în ansamblu. A crea fonduri speciale de creditare pe termen lung pentru locuințele învățătorilor. Pentru a intensifica controlul asupra nivelului lucrului educativ și instructiv, a forma consilii de tutelă obștească pe lângă școli. Învățământul, ca un bun public, nu poate fi apreciat doar sub aspect economic, ci și sub aspect social și politic. În acest context, trebuie precizat că învățământul superior ar trebui să fie accesibil tuturor, în mod egal, pe baza competențelor fiecăruia, prin mijloace adecvate și, în special, prin introducerea progresivă și susținerea gratuității acestuia. În condițiile unui acces larg la învățământul superior, nevoia de calitate și responsabilitate devine predominantă și trebuie să fie realizată prin stabilirea unor proceduri de asigurare a calității.

Acces egal la instruire

Considerăm că una dintre principalele sarcini ale politicii educaționale este acordarea accesului egal la instruire pentru toți copiii și tineretul, indiferent de situație materială, apartenență socială sau națională. Statul trebuie să asigure în volum deplin învățământul mediu gratuit pentru toți copiii. E necesar de restabilit pe principii noi sistemul de învățământ tehnico-profesional, a-l aduce în conformitate cu standardele țărilor europene, adaptându-l la maximum la schimbările structurale din economia republicii. PDM pledează pentru optimizarea structurii contingentului de studenți în instituțiile de învățământ superior. Instruirea studenților din contul bugetului de stat trebuie să aibă loc numai în volumul și numai la specialitățile necesare pentru lucrul în sectorul public. Totodată, dreptul preferențial la instruire din contul acestei surse trebuie să beneficieze copiii cu aptitudini deosebite și cei din familiile cu venituri mici. În același timp, trebuie să fie dezvoltat sistemul de creditare pe termen lung a tineretului care își face studiile contra plată, să se asigure reducerea venitului impozabil al agenților economici în mărimea sumelor folosite de ei pentru achitarea taxei de studii a studenților.

Mecanisme stimulatorii pentru atragerea investițiilor private în domeniul științei

Competitivitatea economiei naționale pe piețele mondiale va depinde în mare măsură de capacitatea ei de a genera idei noi, a însuși producerea de noi produse, a implementa tehnologii avansate. Această sarcină poate fi soluționată parțial cu ajutorul investițiilor străine. Însă doar parțial.

Investițiile străine trebuie să fie susținute în permanență de nașterea a noi idei nemijlocit în Moldova, ceea ce necesită o atenție deosebită față de dezvoltarea științei autohtone.

PDM consideră necesar a crea un sistem de mecanisme stimulatorii pentru atragerea investițiilor private în domeniul științei. O parte a acestui sistem trebuie să devină asigurarea legislativă și ajutorul organizatoric la crearea parcurilor tehnice, complexelor științifice de producție. Este necesar de restructurat sistemul de organizare a științei, de trecut, de la instituțiile științifice masive ce funcționează permanent, la formarea colectivelor de creație pentru soluționarea unor sarcini concrete în baza comenzii de stat sau a comenzii companiilor particulare. PDM consideră necesar a activa rolul organelor de stat în acordarea de ajutor savanților moldoveni la realizarea proiectelor comune cu organizațiile științifice străine.

Accesibilitatea și calitatea ocrotirii sănătății

PDM constată cu îngrijorare că, în ultimii ani, în Moldova se semnaleză înrăutățirea permanentă a sănătății națiunii, crește nivelul mortalității, condiționat în mare măsură de așa-numitele boli sociale: tuberculoză, diferite boli provocate de subnutriție cronică sau alimentație necalitativă. Numărul de patologii la nou-născuți, boli cronice la copii și tineret a atins nivelul critic. Continuă să rămână extrem de scăzut nivelul longevității medii.

Ridicarea nivelului sănătății populației

Pentru sporirea eficienței și calității serviciilor medicale acordate este necesar a implementa sistemul de acreditare a instituțiilor medicale, a spori gradul de răspundere materială și morală a acestora pentru servicii medicale necalitative și cauzare de prejudicii pacienților.

PDM consideră că un instrument de maximă importanță de ridicare a nivelului sănătății populației ar fi realizarea unui program de lungă durată de profilaxie și prevenire a îmbolnăvirilor. Elementele principale ale acestui program trebuie să fie examenele medicale sistematice ale populației, propagarea modului sănătos de viață, formarea opiniei publice competente în problemele de fortificare a sănătății, organizarea alimentației și odihnei raționale, combaterea deprinderilor vicioase.

PDM militează pentru extinderea ajutorului financiar din partea statului pentru instituțiile balneo-sanatoriale și de reabilitare. Această sarcină poate fi soluționată prin formarea unor fonduri speciale, formate din contul unei părți din accizele la articolele din tutun și băuturile alcoolice.

Un nou model de asistență medicală

Ameliorarea stării de sănătate a cetățenilor presupune instituirea unui nou model de asistență medicală cu schimbarea accentelor pe medicina primară, bazat pe argumentări economice. În același context, se cere majorarea cheltuielilor de la buget pentru dezvoltarea ocrotirii sănătății, aplicarea pe larg a metodelor economice de administrare și asigurarea autonomiei financiare a instituțiilor medicale. De asemenea, PDM propune implementarea unui program de compensare a prețurilor la medicamente și asigurarea gratuită cu preparate medicale a persoanelor aparținând unor categorii de populație social-defavorizate și copiilor.

Reforma sistemului sănătății

Depășirea acestor tendințe, nefaste pentru societate, depinde în măsură considerabilă de desfășurarea reușită a reformei sistemului sănătății. Obiectivul strategic de dezvoltare a sistemului de ocrotire a sănătății constă în menținerea și întărirea sănătății cetățenilor cu respectarea caracterului social dominant al ocrotirii sănătății, cu un acces mai liber la asistență medicală prin luarea în considerare a posibilităților crescânde ale ocrotirii sănătății și a creșterii propriei responsabilități a cetățenilor pentru sănătatea lor.

Pentru aceasta, se impun următoarele:

1. Perfecționarea principiilor de finanțare de la buget a asigurărilor medicale și introducerea medicinei prin asigurare în conformitate cu standardele și rigorile europene, astfel încât polița să asigure tratamentul deplin al bolnavului.
2. Ameliorarea calității și lărgirea pachetului de servicii medicale, acordate în cadrul programului unitar de asistență medicală obligatorie. Elaborarea și realizarea programelor de asistență medicală destinate grupurilor social-vulnerabile ale cetățenilor Republicii Moldova.
3. Reorientarea sistemului ocrotirii sănătății de la servicii specializate la staționar, la servicii de alternativă - ale medicului de familie și serviciile medicale publice (de exemplu, igiena sanitară, imunizarea, combaterea bolilor infecțioase și medicina preventivă); restructurarea sistemului de ocrotire a sănătății, crearea condițiilor pentru reducerea cheltuielilor pentru acesta, consolidarea bazei tehnico-materiale cu dezvoltarea prioritară a sectorului de servicii medicale primare.
4. Efectuarea sistematică a dispensarizării de masă a cetățenilor, în primul rând a copiilor și a tinerilor pînă la 18 ani. Elaborarea și implementarea în instituțiile de învățămînt a programelor de profilaxie a fumatului, a consumului de băuturi alcoolice, a substanțelor narcotice și psiho-active de către adolescenți și tineri.
5. Implementarea unui program național de monitorizare sanitar-sociologică, mai ales în zonele cu risc sporit pentru sănătatea populației.
6. Contribuirea la fondarea unei mișcări sociale de anvergură care să propage un mod de viață sănătos, restabilirea și lărgirea rețelei de complexe sportive și reabilitarea terenurilor sportive în cartierele locative și în curți.

Administrație publică modernă și eficientă

Reforma administrativă în RM a avut un caracter fragmentar. Măsurile de reformă s-au axat preponderent pe administrația publică centrală, vizînd într-o măsură mai mică funcția publică și fiind aproape insesizabile pentru administrația publică locală.

Descentralizarea - o opțiune viabilă

O administrație publică modernă și eficientă presupune îmbunătățirea calității serviciilor publice și asigurarea lor la cele mai mici costuri posibile, în termeni de impozite și taxe; pregătirea profesională continuă a funcționarilor publici; introducerea metodelor moderne de management; stabilirea unei structuri a administrației publice în funcție de obiectivele prioritare de dezvoltare durabilă a Republicii Moldova. Pentru statele postsovietice descentralizarea este o opțiune viabilă, care poate conduce la o mai bună furnizare a serviciilor sociale și la eficientizarea activității economice.

În sfera socială această opțiune s-a dovedit eficientă printr-o mai bună distribuire și țintire a beneficiilor sociale. Având în vedere faptul că principiul de bază este acela al subsidiarității, autoritățile locale pot fi mai eficiente în furnizarea serviciilor sociale, ele fiind cel mai aproape de beneficiarii acestora. În plus, descentralizarea poate permite actorilor sociali să se organizeze în diverse parteneriate pentru o mai bună soluționare a problemelor apărute la nivel local. În același timp, descentralizarea poate conduce la elaborarea unor politici sociale și aranjamente instituționale care să ducă la îmbunătățirea furnizării serviciilor sociale, dar și la creșterea capacității administrative la nivel local și stimularea participării cetățenilor la viața comunității din care fac parte.

Principalul fundament al regimului democratic autohton

Partidul Democrat din Moldova consideră că autoritățile administrației publice locale reprezintă unul dintre principalele fundamente ale regimului democratic autohton, pe care motiv reformarea sistemului administrativ și depolitizarea totală a acestuia este un imperativ al zilei.

PDM pledează pentru consolidarea procesului de descentralizare administrativă și fiscală și întărirea capacității instituționale a structurilor din administrația publică locală. Sfera de intervenție a autorităților centrale la nivel local trebuie limitată instituțional numai pentru cazurile în care anumite servicii publice, programe sau proiecte nu pot fi realizate cu resurse locale și de către autoritățile locale, în conformitate cu principiile Cartei Europene a autoadministrării locale.

Succesul economiilor de piață, eșecurile sistemelor centralizate bazate pe economia de comandă și ineficiența întreprinderilor de stat au învins rolul puternic al statului din economiile dominate de controlul public al statului. Astăzi, relațiile dintre autoritățile publice locale și cele centrale trebuie să capete noi dimensiuni. Intervin modificări ale responsabilităților ce revin fiecărui nivel. Autoritățile publice locale capătă noi responsabilități cărora trebuie să le facă față. Ideea de parteneriat social este intens promovată în condițiile în care se urmărește o descentralizare a serviciilor sociale și a activității administrative, delegarea unor responsabilități de la nivel central la nivel local. Se urmărește astfel o mai mare participare a cetățenilor la viața comunității și la deciziile care afectează respectiva comunitate, dar și o responsabilitate a acestora. Astfel, ei participă la procesul de luare a deciziilor și la implementarea acestora. Totodată, cetățenii au rolul de a furniza autorităților informații cu privire la prioritățile existente la nivel local și pot avea un cuvânt de spus în rezolvarea unor probleme care privesc comunitatea.

Garantarea unei autonomii reale a unităților teritoriale

În problemele de organizare a sistemului puterilor locale, PDM susține necesitatea unei descentralizări constante, garantarea unei autonomii reale, în primul rând financiare, a unităților teritoriale, reducându-se disproporțiile în dezvoltarea regiunilor. Protejarea unităților administrativ-teritoriale cu o situație mai grea din punct de vedere financiar necesită instituirea de proceduri de egalizare financiară sau de măsuri echivalente, destinate să corecteze efectele repartiției inegale a resurselor potențiale de finanțare, precum și a sarcinilor fiscale care le revin. Asemenea proceduri sau măsuri nu trebuie să restrângă libertatea de opțiune a autorităților administrației publice locale în sfera lor de competență.

Susținerea autonomiei locale este considerată ca făcând parte din condițiile de bază ale întăririi unității statului, impunându-se necesitatea de a reveni la principiile legislative de bază ale autonomiei

locale, aprobate în anul 1998. Întărirea autonomiei locale, cu descentralizarea administrativă și descentralizarea fiscală, cere reducerea aparatului de conducere și schimbul de cadre responsabile, ținându-se cont de necesitatea unei sporiri importante a salariilor funcționarilor în acest domeniu.

Sporirea rolului unităților administrativ-teritoriale

Administrația publică locală dezvoltată este principalul indicator al maturității democrației și societății civile. PDM susține Carta europeană a autoadministrării locale și pledează pentru sporirea rolului unităților administrativ-teritoriale în soluționarea tuturor problemelor lor social-economice.

Pentru exercitarea eficientă de către autoritățile administrației publice locale a funcțiilor lor, PDM trasează următoarele obiective:

- a lichida disbalanța dintre nivelul și volumul atribuțiilor organelor puterii locale și cele ale organelor puterii centrale, prin operarea modificărilor respective în Legea privind administrația publică locală, nr. 123-XV din 18 martie 2003;
- a asigura norme garantate de resurse financiare și materiale pentru exercitarea de către autoritățile administrației publice locale a funcțiilor lor în conformitate cu principiile de organizare a administrației publice.
- a realiza programul dezvoltării regionale a Republicii Moldova, ținând cont de particularitățile naționale, istorice și culturale ale fiecărei regiuni;
- a contribui la sporirea transparenței bugetelor locale, în calitate de mecanism de primă importanță de control nemijlocit exercitat de cetățeni asupra banilor publici, cât și neadmiterea utilizării mijloacelor contrar destinației.

În scopul ridicării nivelului de completare a bugetelor locale, a trece la sistemul de colectare a tuturor impozitelor la locul desfășurării activității economice a întreprinderilor și filialelor lor, indiferent de locul înregistrării juridice.

Consolidarea administrației publice locale sporește activismul civic și răspunderea socială a cetățenilor, contribuie la antrenarea unui număr tot mai mare de cetățeni în procese democratice. PDM acordă o atenție deosebită utilizării pe scară largă de către autoritățile administrației publice locale a diferitelor forme de democrație directă – referendumuri locale, adunări ale cetățenilor, demonstrații, mitinguri.

Politică externă echilibrată

Politica externă a Republicii Moldova este o mostră de politică ezitantă și, deseori, declarativă. Republica Moldova a preferat o politică externă multivectorială, de balansare între Est și Vest, fără a se angaja să graviteze spre centrele constituite de putere, care erau în stare să ne ofere sprijin politic, economic sau în materie de securitate.

Caracterul prioritar al integrării europene

În domeniul politicii externe, PDM insistă asupra priorității scopurilor și sarcinilor ce țin de integrarea europeană. PDM insistă asupra necesității de a reda procesului de integrare europeană un caracter mult mai concret prin obținerea unor cerințe racordate la standardele europene și obținerea unei coordonări mai strânse cu activitățile UE în politica externă. Drept orientări prioritare pentru

politica externă PDM consideră a fi aprofundarea relațiilor cu vecinii apropiați, România și Ucraina; reabilitarea sistemului de relații moldo-ruse în baza unor măsuri de depolitizare totală a acestora, prin departajarea problemelor legate de reglementarea conflictului transnistrean și a altor probleme bilaterale, pentru a reda un caracter cât mai pragmatic relațiilor cu Federația Rusă. Totodată, este necesară schimbarea accentului politicii Republicii Moldova în spațiul postsovietic în favoarea stabilirii de relații bilaterale interstatale, stimularea cooperării în cadrul GUAM . Politica externă trebuie să devină un pivot eficient de ridicare a nivelului de viață al cetățenilor noștri.

Condiții de parteneriat egal cu toate părțile interesate

Statul are nevoie de un sistem stabil de relații diplomatice care, indiferent de cotiturile și întorsăturile tactice sau strategice ale bărcii politice moldovenești, trebuie să mențină active legăturile politice pe toate direcțiile. Țara are nevoie de o politică echilibrată prin obținerea unor condiții de parteneriat egal cu toate părțile interesate. PDM consideră că eforturile Republicii Moldova în acest domeniu trebuie să fie îndreptate spre cristalizarea unui sistem de interese la nivel național, spre o activitate politică externă care să asigure nemijlocit bunăstarea cetățenilor. Partidul Democrat militează pentru înfăptuirea unei politici externe echilibrate, orientată spre aprofundarea maximă a relațiilor de prietenie cu toți partenerii Moldovei. Obiectivul integrării Republicii Moldova în sistemul vest-european reprezintă interesul național al țării.

Partidul Democrat din Moldova este principala forță de centru-stînga în Republica Moldova

Transformarea Republicii Moldova în stat liber, dezvoltat din punct de vedere economic, nu este posibilă fără elaborarea și realizarea unei politici sociale active care să corespundă cerințelor Cartei Europene Sociale, orientate spre asigurarea condițiilor de trai decente tuturor cetățenilor, indiferent de originea lor socială, situația materială, apartenența națională, confesiune și convingeri.

Pînă la urmă, cea mai bună ideologie este găsirea unei soluții economice și sociale pentru nevoile oamenilor. Cine găsește cele mai bune soluții, cine reușește să creeze cadrul care să producă resurse, acela face politică bună, politică de succes. Nici o țară nu poate să-și soluționeze doar pe cont propriu toate problemele, începînd de la cele politice pînă la cele de sănătate, delincvență sau de mediu. Din aceste considerențe, una dintre sarcinile principale ale politicii externe moldovenești în viziunea PDM, constă în promovarea prioritară atît a intereselor economice ale RM, cît și în apărarea cetățenilor aflați peste hotare. Un element foarte important al activității externe trebuie să fie corelarea acestora prin intermediul formațiunilor politice, PDM asumîndu- și responsabilitatea pentru dezvoltarea unor relații cât mai strînse cu formațiunile social-democrate și social-liberale, cu social-democrația internațională și, în primul rînd, cu social-democrația europeană. Pentru realizarea acestor obiective, PDM dispune de susținerea partenerilor internaționali, Consiliul Internațional Socialiste confirmînd, prin vot unanim, statutul de membru consultativ al Partidului Democrat din Moldova. “Este un semn de încredere și apreciere pe care îl acordăm Partidului Democrat din Moldova ca principala forță de centru-stînga în Republica Moldova”, s-a menționat în raportul Comisiei de Etică a Internaționalului Socialiste.

Modelul social european are patru dimensiuni capitale: economie performantă; protecție socială activă (de nivel înalt); educație permanentă; dialog social. Partidul Democrat din Moldova își afirmă atașamentul necondiționat față de caracteristicile acestui model. Ele vor servi drept ghid de acțiune

atît în activitatea militantă de partid, cît și în programele autorităților locale conduse de membri ai Partidului Democrat.

Partidul Democrat din Moldova are ca obiectiv esențial crearea un nou model de solidaritate, care traversează granițele economice și de clasă sau de grup social și care merge dincolo de identitățile personale, dincolo de rejudecăți. Sîntem datori să reconstruim valorile unei societăți solidare și platforma comună a coeziunii noastre economice și sociale. Fără aceasta, riscăm să pierdem și vitalitatea coeziunii naționale. Un asemenea proiect politic se întemeiază pe valorile tradiționale ale social-democrației: libertate, egalitate, justiție și solidaritate. Aceste valori sînt perene și ele reprezintă un reper și un criteriu de judecată pentru politicile noastre.

Printre elementele care ne unesc cu social-democrația modernă europeană se află unul esențial: solidaritatea pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale oamenilor, pentru a obține o justiție socială echitabilă, pe baza respectului drepturilor universale ale omului, a egalității șanselor și a libertății individuale și colective pe care se fundamentează viața democratică. Partidul Democrat din Moldova își propune să construiască viitorul țării noastre pe valorile social-democrației moderne. Ceea ce ne-a reunit pe toți, dintru început, în acest partid a fost atitudinea noastră comună față de astfel de valori supreme ca libertatea, justiția socială, dreptatea, solidaritatea și responsabilitatea. Aceste valori, pe care le apărăm, le promovăm și în care ne regăsim, formează, în totalitatea lor, esența social-democrației moderne și reprezintă actul de sinteză între democrația politică, reprezentativă și democrația cetățenească, participativă. Partidul nostru este construit pe temeiul acestor valori, care ne-au permis, în experiența de pînă acum, să avem atitudini și opțiuni politice unitare, pe care le împărtășesc deja sute de mii de oameni – militanți ai partidului nostru – și care vor orienta și vor da conținut angajamentului nostru de a edifica în Republica Moldova un stat de drept, social-echitabil, în baza unei economii moderne și performante.